

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA DIREKTOR O'RINBOSARI OTA – ONALAR BILAN HAMKORLIKNI TAKOMILLASHTIRISH

*Farg'ona viloyati Quva tumani 13-son
DMTT direktor o'rinbosari
Usmonova Gulchexra Maxsitaliyevna*

Annatatsiya: Maqolada maktabgacha ta'lim bilan ota-ona hamkorligi, bog'liq jihatlari va albatta maqsad va vazifalari xususida so'z yuritiladi.

Аннотация: В статье говорится о сотрудничестве родителей с дошкольным образованием, связанных с ним аспектах и, конечно же, целях и задачах.

Abstract: The article talks about the cooperation of parents with preschool education, related aspects and, of course, goals and objectives.

Kalit so'zlar: Ota-ona, hamkorlik, maktabgacha ta'lim, tarbiyachi, samara, tarbiyalanuvchi, maqsad.

Ключевые слова: Родители, сотрудничество, дошкольное образование, педагог, эффективность, ученик, цель.

Key words: Parents, cooperation, preschool education, teacher, effectiveness, student, goal.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida tarbiyaviy jarayonning samaradorligi ko'p jihatdan ota-onalar bilan yo'lga qo'yilgan hamkorlikka bog'liq. Direktor o'rinbosari ushbu jarayonda muhim boshqaruvchi bo'lib, oilaviy tarbiya bilan muassasa tarbiyasining uyg'unlashuvini ta'minlash, ota-onalarning pedagogik madaniyatini oshirish hamda faol hamkorlik muhitini yaratishga mas'uldir. Ota-onalar va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi faol hamkorlik bolalarning barkamol rivojlanishini ta'minlaydi, ta'lim sifatini oshiradi va jamiyatda sog'lom avlod shakllanishiga xizmat qiladi. Shu sababli, ushbu hamkorlikni takomillashtirish uchun tizimli yondashuv va innovatsion usullarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Direktor o'rinbosarining ota-onalar bilan ishlash borasidagi asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- ✚ Ota-onalar bilan tizimli muloqot va pedagogik maslahatlar tashkil etish.
- ✚ Ota-onalarning ta'lim-tarbiya jarayonidagi ishtirokini rag'batlantirish.
- ✚ Oilaviy tarbiyaning o'ziga xos sharoitlarini o'rganish va hisobga olish.
- ✚ Psixolog, tarbiyachi va ijtimoiy pedagoglar bilan hamkorlikda metodik yordam ko'rsatish.
- ✚ "Bog'cha-oila-mahalla" uzviy hamkorligini kuchaytirish.

Hamkorlik yo‘nalishlari.

✚ **Ma’rifiy hamkorlik.** Ota-onalar uchun seminar-treninglar, ma’ruza va davra suhbatlari tashkil etish orqali pedagogik bilim va ko‘nikmalarni boyitish.

✚ **Amaliy hamkorlik.** Tarbiyaviy tadbirlar, ko‘rgazmali mashg‘ulotlar, ochiq eshik kunlari orqali ota-onalarni jarayonga jalb etish.

✚ **Axborot-kommunikativ hamkorlik.** Muloqotda zamonaviy vositalardan (telegram-kanal, elektron axborot jurnali, video hisobotlar) foydalanish.

✚ **Psixologik qo‘llab-quvvatlash.** Bolaning individual rivojlanishini o‘rganish va oilaviy muloqot bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqish.

Jamiyatda ro‘y berayotgan siyosiy, ijtimoiy-madaniy, iqtisodiy o‘zgarishlar ta’lim tizimiga ham o‘z ta’sirini o‘tkazdi. Pedagogik nazariyani targ‘ib qilish orqali ota-onalar va o‘qituvchilar bilan o‘zaro hamkorlik hamkorlik orqali amalga oshiriladi.

MTT bilan ota – onalarning bir-biriga bog‘liq jihatlar.

MTT bilan ota-onalar burchlari va vazifalari, maqsadi bir-biriga o‘xshaydi. MTTning asosiy maqsadi bolalarni o‘qitish, tarbiyalash, qarab turish va parvarish qilish jarayonida paydo bo‘ladigan tomonlarning huquqlari, majburiyatlari va javobgarligini sezishlari amalga oshiruvchi

ta’lim – tarbiya jarayonini olib borishdan iborat bo‘lsa, ota-ona bolalarni ma’naviy barkamol qilib shakllantirishdagi asoslarni hosil qilishda MTTdan samarali foydalanish va bola aqliy kamolotini ma’naviy kamolot bilan uyg‘un holda rivojlantirishga erishishdir. Bolalarning MTT dagi hayot kechirishini tashkil etishda faol ishtirok etish. Bolalarning jismoniy va ruhiy sog‘lig‘i uchun g‘amxo‘rlik qilish. Maktabgacha ta’lim esa ustaviga muvofiq bo‘lgan zarur shart– sharoitlarni ta’minlaydi. Bolalar hayotini muhofaza qilish va sog‘lig‘ini mustahkamlashga doimo g‘amxo‘rlik qilishdir. Bola shaxsini shakllantirish, bilimga qiziqishini rivojlantirishdir. MTTda bolaning intellektual, shaxsiy va jismoniy rivojlanishini ta’minlanadi. Bolada onglilik va ijodkorlikka qiziqish oshadi. Bunda MTT dagi va oiladagi ma’naviy sog‘lom muhit e’tiborga olinadi. Ixtisoslashtirilgan MTT da bunga boshqa talab qo‘yiladi. Bunda bolalarga ma’naviy immunologik tarbiya berish asos qilib olinadi. Oila va bola ma’naviyatining sog‘lom bo‘lishiga e’tibor beriladi. Bolalardagi tozalik, ozodalik, tartib – intizomlilik kabi insoniy sifatlar shakllanishiga asos yaratiladi. Bolalardagi ma’naviy – axloqiy tarbiya rivojlanishi e’tiborga olinadi. Bolalar ongida ezgulik insonlarni yaxshilikka yetaklashi haqidagi ma’lumotlar paydo bo‘lishi e’tiborda bo‘ladi. Turli salbiy oqibat-lar haqida bolalar ongida tasavvur paydo bo‘ladi. “Ibrat – namuna – hayot dorilfununi” turkumi-dagi ma’lumotlardan foydalanish kerak. Bola tarbiyasidagi rag‘batlantirish va jazolash me’yorlariga amal qilish lozim bo‘ladi. Qiziqishga oid faol-iyatga moyillik kuchli bo‘ladi.

MTTning maqsad va vazifalari quyidagilardan iborat:

✚ bolaning shaxsiy ehtiyojlarini hisobga olgan holda ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yilgan davlat talablari asosida hamda MTT davlat o'quv dasturiga muvofiq uning har tomonlama va barkamol rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratish;

✚ maktabgacha yoshdagi bolalarning ta'lim va tarbiya jarayonini tashkil etish va amalga oshirish;

✚ bolalarning ilk rivojlanishi masalalarida oila va mahalliy jamoatchilik o'rtasida o'zaro hamkorlikni tashkil etish va amalga oshirish.

Yuqorida bayon qilingan dolzarb muammolar haqiqatdan ham, Davlat talablarining bosh tamoyili bo'lgan — bolaning noyoblighi, bolaning huquqlarini himoya qilish va ta'minlashning muhimligi, bola ta'limi va rivojlanishida kattalarning asosiy rolini anglagan holda, MTT, oila, tarbiyachi-pedagoglar hamda ota-onalarning bevosita, doimiy va samarali hamkorligini talab etadi.

Xulosa qilib aytganda maktabgacha ta'limda ota-onalar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish haqida gap borar ekan avvalob ularni bir-biriga bog'laydigan usullarni o'ylab topish lozim. Masalan, ota-onalar yig'ilishlari. Bunda ota-ona bolasi haqida eng ko'p ma'lumotlarni shu jarayonda oladi. Ularga yig'ilishda o'zi uchun bolasi haqida mavzularni tanlashda quyidagi ro'yxat taqdim etilishi samarali:

✚ bolaning o'sishi va rivojlanishi;

✚ qiyin xulq-atvorni qanday tuzatish mumkin;

✚ bolaning ovqatlanishi; bolalar kasalliklari; o'yin orqali o'rgatish;

✚ shaxsiy qadr-qimmat hissini rivojlantirish; nutqni rivojlantirish;

✚ o'yinchoqlarni tanlash va h.k. Yana bir muhim usullardan biri bu bolalar bog'chalarida ota-ona burchaklarini tashkillashtirishdir.

Bu burchak har bir guruhda bo'lishi shart. Ularning asosiy maqsadi bolalar va bolalar bog'chasida nima qilayotgani haqida onalar va onalarga xabar berishdir. Ushbu stendlarda turli xabarlar, tug'ilgan kun, tabriklar berilsa ota-ota xabardor bo'lib turadi. . Ikkinchidan, asosiy narsa, bolasi haqidagi qiziqarli va g'ayrioddiy bir hikoya bilan tanishishtirib borish kerak. Asosiy maqsad - ota-onalar uchun stendlardagi barcha muhim ma'lumotlarni optimallashtirish va guruhning ichki xonasida yaxshi niyat va qulaylik yaratish. Ota –onalar uchun tadbirlar Barcha bolalarni otalari uchun tashkil etilgan tadbirga taklif qilish ham samara beradi. Otalarning MTTdagi pedagogik jarayonlarga qay tarzda ishtirok etishlarini aniqlashtirish, ya'ni ular balkim, ustachilik qilishni, ovqat tayyorlashni biladilar yoki san'atdan mashg'ulot o'tkazish uchun xonani jihozlashga yordam berishlari mumkin. Mahoratli tarbiyachi bir-birlarini ma'naviy jihatdan qo'llab- quvvatlashlari uchun ikki nafar otani guruhga yoki yig'ilishga birgalikda kelishga taklif etadi, otalar bir-birlari bilan uchrashishlari va o'z bolalari to'g'risida fikr almashishlari uchun tadbir tashkil etadi. Maktabgacha ta'lim

tashkilotlari xodimlari tarbiyalanuvchilarning uylariga tashriflar o'tkazgan holda ota-onalar bilan va undan tashqari ularning boshqa oilaviy yaqin insonlari bilan yaqindan tanishi, ularning oilaviy va do'stona muhitlarini o'rganishi, o'z tajriba va sohalaridan kelib chiqqan holda oiladagilarga tarbiyalanuvchilar uchun kerakli bo'lgan muhim omillar va oilaviy o'zaro do'stona muhitning bola psixologiyasi va uning ma'naviy kamoloti va yuksak salohiyati uchun naqadar muhim ekanligini tushuntirish ishlarini olib borish kabi bir qator hamkorlik tizimlari orqali bolajonlarni har tarafdin qo'llab-quvvatlash, ularni jismonan va ma'nan yetuk, o'ziga ishonchli, o'z maqsadiga ega bo'lgan komil insonlar qilib tarbiyalashda ota-onalarning va oiladagilarning ham o'rni, ular bilan o'rnatilgan aloqa va hamkorliklarning naqadar muhim ahamiyatga ega ekanligini tatbiq etish mumkin va bu zarur.

Kutilayotgan natijalar.

✚ *Bolaning har tomonlama uyg'un rivojlanishida oila va bog'cha tarbiyasining uzviyligi ta'minlanadi.*

✚ *Ota-onalarning tarbiyaviy jarayonga bo'lgan mas'uliyati va faolligi oshadi.*

✚ *Pedagog va ota-onalarning o'rtasida ishonchli hamkorlik muhitini shakllantirish imkoniyati kuchayadi.*

✚ *Ta'lim sifatini oshirishda ijtimoiy hamkorlikning samaradorligi ta'minlanadi.*

Xulosa shuki: Maktabgacha ta'lim tashkilotida ota-onalar bilan samarali hamkorlikni tashkil etish direktor o'rinbosarining boshqaruv madaniyati, tashkiliy faolligi va kommunikativ salohiyatiga bog'liq. Hamkorlikning tizimli yo'lga qo'yilishi bola tarbiyasida ijobiy natijalarga erishishning muhim omilidir.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Arziqulova S.F. "Экономика и социум" №10(89) 2021.
2. O'zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan Davlat talablari. Toshkent-2018 yil. 8-bet
3. "Ilm yo'li" variativ dasturi. Toshkent "Sano-standart" 2020 yil. 13, 15-bet.
4. Maktabgacha pedagogika f. r. Qodirova, Sh. Q. Toshpo'latova, N.M. Kayumova, M. N. A'zamova "Tafakkur" Nashriyoti Toshkent - 2019
5. Maktabgacha pedagogika Berdiyeva M.M.
6. Maktabgacha tarbiya pedagogikasi P.Yusupova Toshkent "O'qituvchi" 1993 yil.